בס"ד "הדף היומי לתולדותינו"

יום ד', י"ח בסיון תשס"ו (14 ביוני)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

"ומי גוי גדול אשר לו חוקים ומשפטים צדיקים ככל התורה הזאת אשר אנוכי נותן לפניכם היום." [דברים ד' 8] והאם יש – בתולדות עמי הארץ – אומה אחרת או שבט או משפחה שהניח את חרבו והרים כלי אחר – **ספר** - במקום? אומה, שכאשר אבדה לו מולדתו, הפנתה את עורפה לכלים של חיים לאומיים והחלה להתמקד לא על הדברים של כאן ועכשיו והתענוגים ה"עוברים ושבים" של החיים, אלא שפנתה למלאכת הלב והראש, והקדישה את חייה למחשבה, והפכה את בתי המדרש שלה לבתי החיים שלה?
אין פלא אפוא ש**עם ישראל** הוא **עם הספר**.
היחס והכבוד שעם ישראל מעניק לספריו ממשיכים גם כאשר הספר כבר אינו שימושי...

גניזה - בהלכה היהודית, חובת הגניזה היא החובה לגנוז כל כתב שרשום בו אחד משמותיו של האלוקים. בשם גניזה מכנים גם את המקום שבו גונזים את הכתבים האלה. לפי ההלכה חל איסור להשמיד או לגרום למחיקה של כל מסמך כתוב שמופיעים בו שמותיו של הקב"ה. כך מנסח הרמב"ם את ההלכה הזו:

=כל המאבד שם מן השמות הקדושים הטהורים שנקרא בהן הקדוש ברוך הוא, לוקה מן התורה [=חייב עונש מלקות]; שהרי הוא אומר בעבודה זרה, **"ואיבדתם את שמם ... לא תעשון כן, לה' אלוקיכם"** [דברים י"ב, 3-4] [הלכות יסודי התורה, פרק ו' הלכה א'].

בגניזה טומנים תשמישי קדושה (סידור, ספר תנ"ך, דברי תורה, תפילין, מזוזות ושאר כתבי קודש) פגומים שיצאו משימוש. את תשמישי הקדושה לא נוהגים להשליך לאשפה בשל הקדושה המיוחסת להם, ולכן גונזים אותם, כלומר, מעבירים אותם לגניזה.
ניתן למצוא מכלים לאיסוף חומרים המיועדים לגניזה בבתי כנסת ובמרכזים דתיים. את המכלים מרוקנים וקוברים את תכולתם באזורים מיוחדים בבתי-קברות יהודיים. בדורות קודמים היו גונזים גם מתחת לאבני היסוד של בתי הכנסת או בעליות גג מיוחדות. בזכות המנהג לגנוז מסמכים וספרים התגלו בעת החדשה בחיפושים שנערכו בגניזות עתיקות תעודות היסטוריות רבות ובהן כתבי יד וספרים עתיקים רבים. בפרט מפורסמת בהקשר זה **הגניזה הקהירית**. [http://he.wikipedia.org/wiki/%D7%92%D7%A0%D7%99%D7%96%D7%94]

בית הכנסת של הקהילה היהודית בפוסטאט, בעיר העתיקה של קהיר, היה עד שנת 882 כנסייה קופטית. באותה שנה רכשו היהודים את המבנה והחלו להשתמש בו כבית כנסת. בית הכנסת נחרב בפרעות בשנת 1012, ונבנה מחדש. הרמב"ם כששהה בקהיר נהג להתפלל בבית כנסת זה, ולכן בית הכנסת נקרא גם: הרמב"ם.
בקומה העליונה של בית הכנסת נקבע חדר מיוחד כגניזה, כלומר מקום לאיסוף ספרי קודש וגליונות שהתבלו ואי אפשר להשתמש בהם עוד. לאורך השנים גנזו יהודי הקהילה במקום לא רק את ספרי התפילה והלימוד שבלו ונשחתו, אלא גם מסמכים משפטיים - כתבי בית דין, כלכליים - אגרות ושטרות, רשימות שמיות, קטעי פנקסים ומכתבים, וכל

"כי לא יטוש ה' עמו, ונחלתו לא יעזוב." [תהלים צ"ד 14]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **רביעי**
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

יום ד', י"ח בסיון תשס"ו (14 ביוני)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

זאת מתוך יחס של כבוד לכל שנכתב באות עברית [דבר שאינו מחוייב בהלכה. מג].
האקלים היבש של מצרים סייע להשתמרות הכתבים. [המשך המאמר בדף של מחר, יום ה']